وظیفه داریم چراغ سینما را روشن نگه داریم

سیروس الوند کارگردان سینما که فیلم «آنجا همان ساعت» را آماده اکران دارد، این روزها در مقام رئیس هیئت انتخاب و داوری جشنواره ملی فیلم کوتاه کشف استعداد حضور دارد. جشنواره‌ای که به دبیری شهرام اسدزاده از ۱۵ تا ۳۰ مرداد به شکل آنلاین در دو بخش رقابتی فیلم کوتاه و استعداد برتر برگزار می‌شود. به گفته الوند جشنواره فیلم کوتاه کشف استعداد در دو بخش برگزار می‌شود که در بخش فیلم کوتاه ما به تماشای فیلم‌های ۵ تا ۱۵ دقیقه می‌نشینیم و از میان آثار دست به انتخاب می‌زنیم و بخش دوم کشف استعداد است.او با اشاره به اینکه این جشنواره از سوی بخش خصوصی برگزار می‌شود و هیچ وابستگی به نهاد یا سازمان دولتی ندارد، به هنر آنلاین گفت: بیشتر از هر چیز برگزاری این جشنواره از این روست که سینما را مرده تلقی نکنیم چون شرایط این روزها خوب نیست و ما وظیفه داریم که چراغ سینما را روشن نگه داریم و روحیه

مردم را حفظ کنیم. کارگردان «دست‌های آلوده» در پاسخ به این سؤال که آیا می‌توان کشف استعدادهای جوان در بازیگری را به‌منزله ورود چهره‌های جدید به عرصه بازیگری تلقی کرد یا خیر، بیان کرد: قرار نیست هر بازیگری که از راه می‌رسد، نقش اصلی را از آن خود کند. متأسفانه همه می‌خواهند به‌محض ورود نقش اصلی را بگیرند در حالی که این‌گونه نیست. به همین‌خاطر درهای سینما به روی بازیگران کم‌تجربه و جدید بسته است، اما برای نقش‌های دیگر این‌گونه نیست و شاهد هستیم که چهره‌های بسیاری به این عرصه معرفی شده‌اند که استعداد دارند و خوش درخشیده‌اند. الوند همچنین درباره ریسک نکردن تهیه‌کنندگان برای ورود چهره‌های جدید گفت: برای نقش‌های فرعی پذیرش بازیگران جوان ریسک نیست، ریسک انتخاب بازیگر کم‌تجربه در نقش اصلی است. طبیعی است تهیه‌کننده و سرمایه‌گذار متکی به چهره‌های سرشناس باشند و این همیشه نه تنها در سینمای ایران بلکه در دنیا نیز این‌گونه بوده است.

رازهای نصف‌نیمه و کمی مبهم از یک جدایی

مستند «صحنه‌هایی از یک جدایی» روایت ساخت یکی از موفق‌ترین فیلم‌های تاریخ سینمای ایران است

قاسم فتحی
gh.fathi@shahraranews.ir

زندگی با سینما

اهمیت دیدن فیلم پشت صحنه «جدایی نادر از سیمین» کمتر از خودِ فیلم نیست. فعل و انفعالات پشت‌صحنه یکی از بهترین فیلم‌های تاریخ سینما نشان می‌دهد موفقیت فرهادی نه براساس شانس که براساس تلاش، هوش و فیلم‌نامه دقیق و پُر از جزئیاتش اتفاق افتاده است. فرهادی در این مستند و به‌خصوص در گفت‌وگوهای رودررویش با مستندساز حرف به‌خصوصی نمی‌زند. جمله قصاری نمی‌گوید اما حضورش در پشت صحنه آشکارا توانسته دلایل موفقیتش را تا حدود زیادی برملا کند. فیلم‌سازی که علاوه‌بر تسلط بر وجوه تکنیکی در همه ابعاد، تمرکزش بر «انسان» و نگرش روانکاوانه و روان‌شناسانه‌اش را هم به رخ تماشاگران و منتقدان داخلی و خارجی کشانده است.

فرهادی به‌خوبی از حالات و رفتارهای «انسان ایرانی» مطلع است البته اگر به چنین انسانی در سطح نظری معتقد باشیم- و برای همین او را مدام وادار به تصمیم‌گیری می‌کند؛ آن‌هم تصمیم‌گیری در تنگناهایی گریزناپذیر که تصمیم‌گیری و رفتار معقولانه فوق‌العاده سخت است. نگاه کنید به صحنه‌ای که لیلا حاتمی می‌خواهد سی‌دی آواز شجریان را با خودش ببرد. فرهادی در این صحنه به حاتمی گوش‌زد می‌کند که باید طوری این اهمیت را نشان بدهد که این «سی‌دی شجریان» برایش اهمیت دارد. یا اینکه باید طوری خانه را ترک کند که انگار منتظر است کسی جلویش را بگیرد و بازی‌اش باید همراه با کمی تعلل ناخودآگاهانه همراه باشد.

فرهادی در مقابل بازیگرها از الگوهای رایج فیلم‌سازی در ایران تبعیت نمی‌کند. او طوری با آن‌ها رفتار می‌کند که خود معترفند باعث کشف وجه تازه‌ای از خود شده‌اند. مثل اینکه یک‌نفر، بعد از مدتی، از وجود یک خال مادرزاد در یک نقطه نامعلوم از بدنش آگاه شود. به‌نظر می‌رسد فرهادی کاملا آگاهانه خودش را به نفهمی می‌زند و مدام در کنار بازگوکردن قصه از منظر فنی و در مقام یک کارگردان، چنین جملات کلیدی و پُرآشوبی را برای بازیگرانش تکرار می‌کند: «هر کاری که من گفتم انجام نده، طوری که من می‌گم بازی نکن.» بازیگری که تا قبل از این باید مطیع امر میزانسن‌ها و کمپوزیسیون کارگردان اثر باشد حالا باید خودش دست به انتخاب بزند و چاره‌ای ندارد که بهترین بازی‌اش را انجام دهد؛ شیوه‌ای که نشان می‌دهد از سمیه، کوچک‌ترین عضو کار تا آقای شهبازی، پیرمرد گروه، غرق در قصه شده‌اند و بارها و بارها درباره آن حرف زده‌اند و همدیگر را به چالش کشیده‌اند. فرهادی اذعان می‌کند که با هر بازیگری یک‌جور تمرین می‌کند و البته این تمرین‌ها را کاملا هدفمند جلو برده است.

در پشت‌صحنه اثر بارها دیالوگ‌ها و بازی‌هایی را می‌بینیم که هیچ ارتباطی با قصه اصلی ندارند ولی او در مقام مؤلف می‌داند که باید شناسنامه کاراکترهایش را تمام‌وکمال بسازد؛ باید آن‌ها را با همه‌چیز رُلی که بازی می‌کنند آشنا کند حتی اگر در طول فیلم‌برداری هیچ‌کدام از آن تمرین‌ها و دیالوگ‌ها به کارشان نیاید.

فرهادی نه‌تنها بازیگرانش را جلوی دوربین که پشت دوربین هم به‌شدت زیرنظر دارد.

او در گفت‌وگوهایش می‌گوید که از بازیگران خواسته عین همین ارتباط جلوی دوربین را پشت دوربین هم داشته باشند: پدر و دختر، پسر و پدر، مادر و دختر. حتی می‌گوید به پیمان معادی گفته با دخترش که نقش ترمه را در فیلم بازی می‌کند، بیشتر معاشرت کند و حتی برود خانه آقای شهبازی و با پیرمرد بیشتر محشور باشد. حُسن دیدن فیلم‌های پشت‌صحنه چنین آثاری، نمایش همه آن‌چیزهایی است که تا قبل از آن برای تماشاگر سهوی و بدیهی به‌نظر می‌رسیدند. متوجه می‌شود حتی تپق‌های بازیگران به‌خصوص در صحنه پُرتنش دادگاه هم عامدانه و تمرین‌شده است. سرک کشیدن‌های دوربین، تکان‌هایش و همه و همه اتفاقی نبوده و هیچ‌چیزی از نظرش به‌سادگی عبور نکرده است.

> وحید صداقت در مقام کارگردان مطلقا حرفی از مخالفت منتقدان و اینکه چرا دست به اختفای اطلاعات در فیلم‌نامه زده است بیان نمی‌کند؛ اختفایی که به جدل‌ها و بحث‌های مختلفی بین منتقدانی منجر شده است

با این حال «صحنه‌هایی از یک جدایی» نتوانسته یک مستند استاندارد از فرآیند ساخت یکی از موفق‌ترین فیلم‌های تاریخ سینمای ایران باشد.

فرهادی جز مقداری از فیش‌های یادداشتش و اینکه نطفه قصه‌اش چگونه شکل گرفته خیلی کُلی حرف می‌زند و وارد جزئیات نمی‌شود. البته کارگردان مستند هم آن‌چنان علاقه‌ای برای لایه‌برداری از این مرحله ندارد. در ادامه هیچ مصاحبه مستندی با بازیگران نمی‌بینیم و بیشتر فیلم‌ها مربوط به دوره تمرین آن‌هاست.

وحید صداقت در مقام کارگردان مطلقا حرفی از مخالفت منتقدان و اینکه چرا دست به اختفای اطلاعات در فیلم‌نامه زده است بیان نمی‌کند؛ اختفایی که به جدل‌ها و بحث‌های مختلفی بین منتقدانی منجر شده است. سرک کشیدن‌های دوربین، تکان‌هایش و همه و همه اتفاقی نبوده و هیچ‌چیزی از نظرش به‌سادگی عبور نکرده است. با این حال «صحنه‌هایی از یک جدایی» نتوانسته یک مستند استاندارد از فرآیند ساخت یکی از موفق‌ترین فیلم‌های تاریخ سینمای ایران باشد.

فرهادی جز مقداری از فیش‌های یادداشتش و اینکه نطفه قصه‌اش چگونه شکل گرفته خیلی کُلی حرف می‌زند و وارد جزئیات نمی‌شود. البته کارگردان مستند هم آن‌چنان علاقه‌ای برای لایه‌برداری از این مرحله ندارد. در ادامه هیچ مصاحبه مستندی با بازیگران نمی‌بینیم و بیشتر فیلم‌ها مربوط به دوره تمرین آن‌هاست.

وحید صداقت در مقام کارگردان مطلقا حرفی از مخالفت منتقدان و اینکه چرا دست به اختفای اطلاعات در فیلم‌نامه زده است بیان نمی‌کند؛ اختفایی که به جدل‌ها و بحث‌های مختلفی بین منتقدانی منجر شده است. «صحنه‌هایی از یک جدایی» در یک نگاه، فیلم پشت‌صحنه انتهای اثری است که حالا قیچی شده و می‌خواهد به‌زور مستقل جلوه کند امّا توانایی‌اش را ندارد. این مستند حتی از مستند «از ایران یک جدایی» هم عقب‌تر است و نهایت کاری که انجام داده گفت‌وگو با چهره‌های شاخصی مثل مایک‌لی، ژان‌کلود کاری‌یر و ابراهیم گلستان است که البته حرف‌هایشان تازگی ندارد و آن‌ها را بارها در جشنواره‌ها و مصاحبه‌های مختلفی بیان کرده‌اند.

از آثار شگفت‌انگیز عیاری تا جذابیت فیلم‌های کیشلوفسکی

مازیار میری و جابر قاسمعلی در نشستی مجازی درباره اهمیت فیلم‌نامه در موفقیت یک اثر سینمایی سخن گفتند

غزاله حسین‌پور
gh.hoseinpour@shahraranews.ir

روی خط

مازیار میری کارگردان و تدوینگر سینما و تلویزیون در گفت‌وگوی زنده اینستاگرامی با جابر قاسمعلی؛ فیلم‌نامه‌نویس به موضوع فیلم‌نامه‌نویسی پرداخت و گفت فیلم‌نامه یکی از مهم‌ترین ارکان صنعت فیلم‌سازی در جهان است که هزینه‌های زیادی به خود اختصاص می‌دهد: فیلم‌نامه‌نویسی در نگاه اول کار ساده‌ای جلوه می‌کند؛ به گونه‌ای که بسیاری از مردم تصور می‌کنند با ثبت خاطرات روزمره خود، می‌توانند آن را به فیلم تبدیل کنند. این در حالی است که این حرفه هم مانند کارگردانی، طراحی و...، کاری تخصصی است که با آموزش و تمرین بسیار قابل یادگیری است.

میری که اولین فیلم بلند خود را در سال ۷۹ برای سینما ساخت، درباره تفکیک وظایف در ساخت یک اثر توضیح داد: به باور من، سینما کار گروهی می‌طلبد. کارگردانی باهوش است که بتواند از انرژی همه اهالی سینما استفاده کند. تخصص و وظیفه فیلم‌نامه‌نویس با کارگردان متفاوت است و باید شغل فیلم‌نامه‌نویسی محترم شمرده شود. در صنعت سینما باید از ایده‌های تازه استفاده کرده؛ در این صورت نتیجه بهتری به دست خواهیم آورد.

به باور میری مهم‌ترین ضعف سینمای ما این است که آن را به معنای کار گروهی و صنعت باور نداریم. این موضوع در کنار عوامل دیگری همچون استفاده نکردن از تجربیات و نظرخواهی از دیگران، باعث می‌شود سینما رشد پیدا نکند: فیلم‌نامه، نطفه یک اثر سینمایی است، اما معمولا در کشور ما زمان کمتری برای نگارش و پرداخت آن درنظر گرفته می‌شود، از افراد متخصص استفاده نمی‌شود و در فیلم‌نامه، مخاطب‌شناسی انجام نمی‌گیرد؛ بنابراین ضعف در این حوزه، نمود بیشتری در اثر نهایی خواهد داشت.

شکل‌گیری ایده «قطعه ناتمام» در خراسان

در این گفت‌وگو، میری به مرور کارنامه هنری خود و چگونگی شکل‌گیری و ساخت ایده آثارش پرداخت. او درباره ساخت اولین فیلم بلند سینمایی خود؛ «قطعه ناتمام» خاطرنشان کرد: محمدرضا سرهنگی برای مجموعه «کودکان سرزمین ایران» از من خواست درباره کودکان یک بخش از ایران کار کنم. در همین زمان، فرزاد توحیدی ایده مستندی درباره کودکان جوین که در موسیقی محلی فعالیت می‌کنند، مطرح کرد. در سفری که به خراسان داشتیم، متوجه شدیم بچه‌های آن منطقه به موسیقی‌های امروزی روی آورده‌اند. سفر دوم را به جست‌وجوی کسانی که این موسیقی‌ها را می‌خواندند و نسل به نسل منتقل می‌کردند، پرداختیم. متوجه شدیم مادران آن منطقه حافظان اشعار هستند اما این اشعار به مرور فراموش می‌شوند. همین ماجرا به طرح اولیه فیلم «قطعه ناتمام» تبدیل شد.

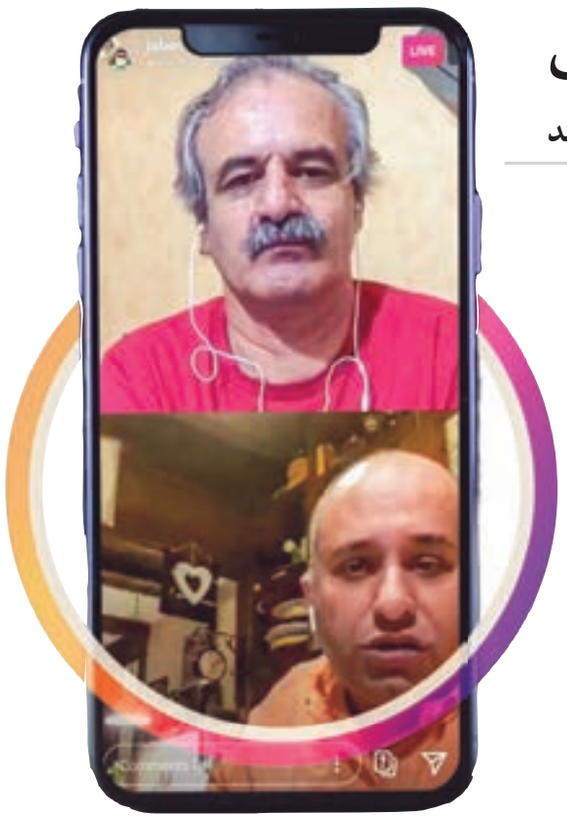
این کارگردان پس از توصیف مراحل شکل‌گیری فیلم‌های «به آهستگی»، «پاداش سکوت» و «کتاب قانون»، چگونگی ساخت یک اثر به گونه‌ای که درگیر ممیزی نشود را بیان کرد: به باور من باید به اندازه‌ای که می‌توانیم و می‌دانیم یک فیلم قابل نمایش است، سکانس‌ها را بسازیم تا به واقعی بودن تصاویر نیز ضربه‌ای وارد نشود. بهتر است کنجکاوی بیننده را به کار گیریم تا آنچه ساخته نشده را تصور کند. به واقع یک فیلم‌ساز باهوش، تصور بیننده را وارد داستان می‌کند.

پایان باز به شرط آگاهی فیلم‌ساز

به گفته میری، اگر کارگردان از پایان کار خود آگاه باشد، درنظر گرفتن پایان باز برای اثر، کار مثبتی است. کارگردان «سعادت‌آباد» افزود: درست بودن یا نبودن پایان باز، بستگی به چگونگی فیلم دارد. باز گذاشتن پایان یک اثر به دلیل ناآگاهی، کار درستی نیست؛ اما در صورتی که قصد به‌کارگیری تخیل بیننده را داشته باشیم، اتفاق مثبتی است.

کارگردان «حوض نقاشی» همچنین درباره تأثیرپذیری از هنرمندان دیگر در خلق آثارش گفت: من از افراد زیادی در طول زندگی کاری آموختم و می‌آموزم. یادگیری و آموزش در سینما، هیچ‌گاه تمام نمی‌شود. از دیدن فیلم‌های همه همکارانم درس می‌گیرم. اما فیلم‌سازی کیانوش عیاری همیشه برایم شگفت‌انگیز بوده است. اگر سینمای ایران را گران‌بها بدانیم و از کنار هم کار کردن لذت ببریم، این سینما به جایی می‌رسد که همه به آن افتخار خواهیم کرد. در میان کارگردانان خارجی نیز همواره با دیدن آثار کریشتوف کیشلوفسکی اهل لهستان لذت می‌برم. به طور کلی سینمای اروپا و بلوک شرق برایم جذاب‌تر است.

میری که باور دارد سینما، صبوری، استقامت و تلاش می‌طلبد، به هنرآموزان و تازه‌کاران در این عرصه توصیه کرد: در این حوزه، مدام باید یاد گرفت. اگر به‌روز نباشید، به‌زودی به کناری رانده خواهید شد. سینما کار گروهی است. امروزه برپایی کلاس‌های فیلم‌نامه‌نویسی شانس بزرگی است. هنرآموزان باید با فیلم‌سازان حرفه‌ای کار کنند تا تجربه به دست آوردند.

مستند «سیاهپوش خندان» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی سیدمجید احمدی‌طارمی سه‌شنبه ۱۷ تیرساعت ۲۱ از شبکه مستند روی آنتن می‌رود. «سیاهپوش خندان» روایت سرگذشت روستایی است که در دوره‌ای رو به افول رفته و جمعیتش کم شده است اما با وقوع زلزله سال ۶۹ و بازسازی روستا و رفع مشکلات زیستی روستا دوباره رونق می‌گیرد و رشد می‌کند.

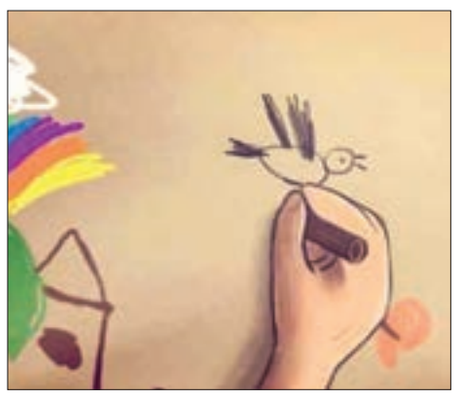
اخبار کوتاه

سینماگر مشهدی «عوضی» را می‌سازد

جواد اردکانی، کارگردان مشهدی برای فیلم‌سینمایی کمدی «عوضی» که درباره اختلاسگران و مفسدان اقتصادی است، پروانه ساخت گرفت. به گزارش خبرگزاری مهر اردکانی درباره فیلم سینمایی «عوضی» گفت: این پروژه سینمایی به تازگی پروانه ساخت دریافت کرده است، البته فیلم‌نامه این پروژه با نام اولیه «قوه غذاییه» به شورای صدور پروانه ساخت، ارائه شده بود، که اعلام کردند نام این فیلم کمدی باید تغییر کند. به همین دلیل نام «عوضی» را برای این پروژه انتخاب کردیم. به گفته او تهیه‌کنندگی «عوضی» را علی رویین‌تن برعهده دارد.

پویانمایی از مشهد در ونزوئلا نمایش داده می‌شود

پویانمایی کوتاه «من آلیس نیستم ولی اینجا سرزمین عجایب است» ساخته مهدیه‌سادات احمدی‌سلیمانی به جشنواره‌ای در ونزوئلا راه پیدا کرد. این پویانمایی به تهیه‌کنندگی مشترک انجمن سینمای جوانان مشهد و حسن مهدوی‌پور در بخش مسابقه چهارمین دوره جشنواره بین‌المللی five continents ونزوئلا نمایش داده می‌شود. «من آلیس نیستم ولی اینجا سرزمین عجایب است» روایتگر داستان دختری است که درگیر مشکلات زمانه خود شده و در نهایت خود را به دست پرنده‌های نقاشی‌اش می‌سپارد. چهارمین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم five continents ونزوئلا ۳ آگوست برابر با ۱۳ مرداد برگزار می‌شود.

کاوه آفاق در نقش قاچاقچی ارز

کاوه آفاق خواننده و آهنگ‌ساز پاپ در «خانه امن» تازه‌ترین سریال احمد معظمی ایفای نقش می‌کند تا نخستین تجربه بازیگری‌اش در قاب تلویزیون را تجربه کند. به گزارش خبرگزاری مهر، او که پیش از «خانه امن» در فیلم سینمایی «لامینور» به کارگردانی داریوش مهرجویی نقش اول این اثر را بازی کرده، حالا در دومین تجربه بازیگری خود نقش یک «قاچاقچی ارز» را ایفا می‌کند. این دومین همکاری ابوالفضل صفری با کاوه آفاق است. این خواننده جوان، تیتراژ سریال «سارق روح» را به تهیه‌کنندگی صفری نیز خوانده بود.پیش از این حمیدرضا پگاه، امین زندگانی، سیما تیرانداز، سامان صفاری، قربان نجفی و پرویز فلاحی‌پور در «خانه امن» جلوی دوربین احمد معظمی رفته‌اند. لازم به ذکر است بیش از ۸۰ درصد از «خانه امن» به کارگردانی احمد معظمی با نویسندگی حسین تراب‌نژاد و به تهیه‌کنندگی ابوالفضل صفری تصویربرداری شده است.

فصل سوم «از سرنوشت» در مراحل پایانی فنی

تهیه‌کننده سریال «از سرنوشت» از مراحل پایانی تولید فصل سوم و احتمال ساخت فصل‌های چهارم و پنجم این مجموعه خبر داد. به گزارش خبرگزاری صبا، اکبر تحویلیان تهیه‌کننده «از سرنوشت» درباره آخرین وضعیت این مجموعه گفت: تدوین فصل سوم سریال به کارگردانی محمدرضا خردمندان به پایان رسیده است و این روزها مراحل صداگذاری و ساخت موسیقی آن در حال انجام است.او با اشاره به اینکه فصل سوم در ۲۳ قسمت آماده پخش است، گفت: زمان دقیق پخش مشخص نیست اما فکر می‌کنم اوایل پاییز روی آنتن شبکه دو سیما برود. تحویلیان درباره ساخت فصل‌های بعدی «از سرنوشت» نیز توضیح داد: اکنون به ادامه‌دار بودن این مجموعه فکر می‌کنم که اگر با سازمان صداوسیما به توافق برسیم فصل‌های چهارم و پنجم این مجموعه را نیز تولید خواهیم کرد. دارا حیایی، پوریا پورسرخ، مجید واشقانی، لیلا بلوکات، حبیب دهقان نسب، حسین پاکدل، مائده طهماسبی، سیدمهرداد ضیایی، علیرضا استادی، فریبا نادری و مهدی صبایی از جمله بازیگران این سریال هستند.

اعلام اسامی راه‌یافتگان به مرحله دوم عصر جدید

اسامی راه‌یافتگان به مرحله دوم عصرجدید اعلام شد تا برای ورود به مرحله نیمه‌نهایی با یکدیگر رقابت کنند. مرحله مقدماتی فصل دوم عصر جدید شامل ۲۰ قسمت بود که در هر قسمت ۷ شرکت‌کننده روی صحنه این برنامه باهم رقابت کردند. از بین ۱۴۰ شرکت‌کننده مرحله مقدماتی ۳۸ شرکت‌کننده با رأی داوران به مرحله دوم صعود کردند و ۵ شرکت‌کننده نیز با زنگ طلایی داوران و احسان علیخانی به مرحله نیمه‌نهایی راه پیدا کردند. البته ۸۴ شرکت‌کننده نیز به رأی مردمی راه یافتند که از بین آن‌ها ۱۲ شرکت‌کننده برای مرحله دوم انتخاب شدند. درمجموع ۲۶ میلیون رأی مردمی منصور نادری، گروه عاج فیل، محمد اقتدارنژاد، علی جعفری، مجید معظمی، شاهرخ رضایی، همایون دهقان بردبار، گروه کرموبله، دختران پرواز، مهدی ستایش فرد، هومن لطفعلی و مهدی جعفری به مرحله دوم عصر جدید راه پیدا کردند.

مرحله دوم عصر جدید از هفته آینده آغاز خواهند شد و ۵۰ شرکت‌کننده در ۱۰ گروه پنج‌نفره با هم رقابت می‌کنند تا نفرات برگزیده به مرحله نیمه‌نهایی راه یابند.